

Abstrakt

V období dynamických společenských změn a nejistot se reflektivní praxe stává pro sociální práci a ošetrovatelství klíčovou. Tato disertační práce zkoumá epistemologické základy a multidimenzionální povahu reflexe v rámci profesního vzdělávání z různých teoretických perspektiv testovaných prostřednictvím originálních empirických zjištění, jejichž cílem je předejít redukci reflexe na pouhou techniku, a naopak podpořit dialog, interdisciplinární spolupráci a participativní přístupy. Vychází z fenomenologického a kritického konstruktivistického přístupu s cílem prohloubit porozumění individuálním i kolektivním zkušenostem vzdělavatelů a jejich reflektivním praktikám.

Struktura práce odpovídá třem empirickým fázím. První fáze zkoumá charakteristiky reflexe a její rozvojový potenciál prostřednictvím dotazníků SRIS a PHLMS. Druhá fáze, zahrnující reflexivní tematickou analýzu rozhovorů, se věnuje názorům vzdělavatelů na reflexi a jejich metodám podpory reflektivity u studentů.

Ve třetí fázi práce využívá Q metodologii ke zpracování a analýze různých pohledů na reflexi mezi vzdělavateli. Tato metoda, v českém prostředí dosud málo využívaná, umožňuje hlubší zkoumání subjektivních aspektů vzdělávací praxe. Účast 35 vzdělavatelů vedla k identifikaci tří hlavních faktorů: fenomenologického, pragmatického a inspirovaného pohledu na reflexi. Studie ukázala, že pro formování těchto pohledů byla rozhodující předchozí zkušenost s reflexí.

Disertační práce nabízí nový a diferencovanější pohled na kritickou reflexi v kontextu profesního vzdělávání. Zdůrazňuje její význam pro rozvoj kritického myšlení a sociálního zapojení budoucích sociálních pracovníků a sester. Kritické zhodnocení stávající literatury a empirických zjištění poukazuje na kontextově specifické vzdělávací strategie, které podporují profesní kompetence a etickou a sociálně odpovědnou profesní identitu.